

Asia: VN/16357/2020

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedon laatukriteereistä

Laatukriteerikokonaisuus ja sen vaikuttavuus

Miltä laatukriteerikokonaisuus vaikuttaa?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua julkisen hallinnon tiedon laatukriteereistä ja suhtautuu myönteisesti kriteeristön tavoitteisiin ja sisältöön. Tarve yhteisille laatukriteereille on tunnistettu myös THL:ssä.

Näemme yhteiset tiedon laatukriteerit tärkeinä sekä niiden käytön mahdollisuudet laajoina. THL:ssä laadunraportoinnin eri tavat ja tasot ovat jatkuvan kehityksen kohteina, ja nyt lausuntokierroksella oleva Tiedon laatukriteerit ja mittaristo ovat tärkeä tuki myös THL:ssä tehtävään laatutyöhön.

Kaiken kaikkiaan THL katsoo ryhmän tehneen erinomaista ja kattavaa työtä laatukriteereiden ja mittareiden kehitystyössä ja näkee niiden jatkokäytön mahdollisuudet laajoina. THL toivoo jatkossakin tiivistä yhteistyötä laatukriteeristön ja mittariston ohjeistuksen ja käyttöönottosuunnitelman valmistelussa.

Kuinka hyvin laatukriteerit ja mittarit tukevat yhteismitallista tiedon laadun tunnistamista ja siitä keskustelemista julkishallinnossa?

THL näkee erityisesti kansainvälisten standardien käytön erinomaisena pohjana työlle ja kannustaa miettimään, tulisiko niihin tukeutua vielä nykyistä enemmän. Laatukriteereitä on melko monta huomioiden julkisen hallinnon organisaatioiden kuvailtavien aineistojen määrä. Pääosin kansainvälisiin standardeihin pohjautuva tiiviimpi kriteeristö voisi edesauttaa kriteeristön käyttöönottoa.

Ehdotuksessa korostetaan myös metatietojen roolia, mikä on erinomainen asia. Osa mittareista vaikuttaakin kuvaavan erityisesti metatietojen laatua (esim. Ajallinen tavoitekattavuus) ja

metatietojen laadun kuvaukset voisi mahdollisesti erottaa vielä selkeämmin tiedon laadun kuvauksista.

Kriteeristön yhteydessä oleva sanasto on erinomainen lisä dokumenttiin. THL ehdottaa pohdittavaksi sitä, tulisiko sanastoon lisätä vielä esimerkiksi termit rakenteellinen puuttuvuus, tietotuotanto ja tietotuote.

Laatukriteeri jäljitettävyyden vaikutus osin olevan päällekkäinen tiedon ajantasaisuutta kuvaavan indikaattorin kanssa, jossa on tiedon muutosajankohtaa ja muokkaamista koskevia tietoja. Näiden kriteereiden yhdistämistä tulisi harkita.

Laatukriteerin kattavuus synonyymiä ”täydellisyys” tulisi vielä harkita, sillä kattavuuteen liittyvät myös ylimääräiset havaintoyksiköt.

THL ehdottaa laatukriteerin johdonmukaisuus liittämistä osaksi laatukriteeriä oikeellisuus, sillä johdonmukaisuuden ja loogisuustarkistusten voidaan nähdä olevan tiedon oikeellisuuden kuvauksia eikä tarvetta erottaa johdonmukaisuutta omaksi kriteeriksekseen nähdä.

Laatukriteeriä suositustenmukaisuus ehdotetaan siirrettäväksi myös osaksi tiedon oikeellisuutta, sillä sitoutuminen kansallisiin ja kansainvälisiin standardeihin nähdään keskeisenä osana oikeellisuutta ja esim. väärin luokitusten ja koodien käytön heikentävän sitä ja olevan hyvin lähellä mittaria Oikeellisuus/Väärinluokittelu.

Laatukriteerin koneluettavuus mittarissa kohdeyksikön pysyvä tunniste tulee myös harkita tunnisteen lukumäärän huomioimista laatutekijänä. Jokaisessa uuden tunnisteen luomisessa mahdollisesti menetetään kohdeyksiköitä esimerkiksi henkilötunnusten muutosten vuoksi.

Vaikka THL ymmärtää ja korostaa asiakaspalautteen roolia ja merkitystä kaiken toiminnan kehittämisessä, tulisi sen mukaan ottaa näihin kriteereihin vielä harkita. Mittarin käyttökelpoisuus tiedon hyödyntäjälle on kyseenalainen ilman velvollisuutta reagoida annettuun palautteeseen.

Käyttöoikeuksiin liittyvät laatukriteerin mukaan ottaa tulisi THL:n näkemyksen mukaan vielä myös harkita, sillä vaikka esimerkiksi käyttöoikeuksien hallinnointi on merkittävä asia, ei sen rooli osana laatukriteereitä ole aivan selkeä.

Missä yhteyksissä laatukriteeristön mukainen yhteinen tiedon laadun tunnistaminen ja määrittely tukisi julkishallinnon tiedon hyödyntämistä ja avaamista?

-

Miten hyvin laatukriteeristö ja mittaristo toimisi tiedon laadun parannuksen tukena pidemmällä tähtäimellä?

-

Tiedon käyttäjän tulokulma laatukriteeristöön ja mittaristoon

Miltä laatukriteerien ja mittarien kokonaisuus vaikuttaa tiedon käyttäjän näkökulmasta?

-

Tuottaako se riittävän kuvan yksittäisen tietoaineiston laadusta sen käyttäjän tueksi?

-

Tiedon tuottajan tulokulma laatukriteeristöön ja mittaristoon

Miltä laatukriteerien ja mittarien käyttöönotto tiedon avaamisen yhteydessä vaikuttaisi tiedon tuottajan näkökulmasta?

-

Mitä laatukriteerien ja mittarien käyttöönotto tiedon tuottajan näkökulmasta edellyttäisi?

Koska tiedon laadun yhä tarkempi kuvaus vaatii organisaatioilta myös merkittäviä resursseja, pitää THL tärkeänä, että laadunhallinnassa siirrytään tulevaisuudessa yhä enemmän kohti koneellisesti kertyviä tietoja. Samasta syystä THL ehdottaa myös kriteereiden ja mittareiden lukumäärän kriittistä tarkastelua, jotta kynnyks laatuvausten käyttöönottoon olisi organisaatioissa mahdollisimman matala.

Laatukriteeristön ja mittariston hallinta

Millaiset tehtävät ovat mielestäsi laatukriteeristöä ja mittaristoa ylläpitävän ja kehittävän tahon tärkeimmät tehtävät?

-

Minkälaista tukea ja koordinaatiota odostat tältä taholta?

-

Millainen verkostotoiminta edistäisi laatukriteeristön ja mittariston käyttämistä ja kehittämistä parhaiten?

-

Heino Anna
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL

